

1.1.2026

מורה נבוכים - איבחון מעבדתי של פטרת בשיטת PCR, משטח KOH ותרבית מהעור

שלום רב,

השורה התחתונה

השיטה העיקרית בכללית לזיהוי פטריות מהעור היא **בדיקת PCR**. ניתן לשלוח **דגימות למשטח KOH ותרבית לפטרת מהעור** כאשר תוצאת ה-PCR שהתקבלה היא **שלילית** או בחשד לזיהום על ידי **קנדידה** או פטריה מסוג שאינו דרמטופיט.

הסבר מפורט

בדיקת מיקרוסקופיה ישירה (KOH) לזהות נוכחות של פטריות מבוצעת על ידי המסת הקרטין בדגימה, אך אינה מסוגלת להגדיר את סוג הפטרייה הספציפי וסובלת משיעור גבוה של תוצאות שליליות שגויות.

בדיקת התרבית המסורתית נחשבה בעבר לסטנדרט הזהב כיוון שהיא מאפשרת זיהוי ודאי של זן הפטרייה. עם זאת, חסרונה המרכזי הוא משך הזמן הארוך הנדרש לצמיחה, הנע בין שבועיים לארבעה שבועות. בנוסף, קיימת סבירות גבוהה שהפטרייה לא תצמח בתרבית אם המטופל כבר החל להשתמש במשחות אנטי-פטרייתיות.

בדיקת ה-PCR גוברת על חסרונות אלו בכך שהיא משלבת את הדיוק של התרבית עם המהירות של המיקרוסקופיה. היא מזהה את ה-DNA של הפתוגן תוך ימים בודדים, ורגישותה גבוהה משמעותית משתי השיטות האחרות. יתרונה הבולט הוא היכולת לזהות את הפטרייה גם אם היא אינה חיונית (מתה), מה שמאפשר אבחון מדויק גם במהלך טיפול פעיל.

המעבדות המחוזיות של שירותי בריאות כללית מבצעות בדיקה לזיהוי דרמטופיטים בשיטת Multiplex RT-PCR, שיטה זו מאפשרת זיהוי של שבעה זני דרמטופיטים בו זמנית:

Trichopyton violaceum	Microspurm canis
Trichophyton tonsurans	Microspurm gypseum
Trichophyton rubrum complex	Epidermophyton floccosum
Trichophyton mentagrophytes complex	

שם הבדיקה בקליקס

בקליקס קיימים שלושה קודים נפרדים בכדי לאפשר דגום ממספר אתרים בו זמנית (כגון: ציפורן, קרקפת, עור וכו').

שם מלא	שם ארוך	שם קצר	קוד הבדיקה
Dermatophytes PCR Panel 1	Dermatophy PCR Pan1	DermatP1	1504100
Dermatophytes PCR Panel 2	Dermatophy PCR Pan2	DermatP2	1504120
Dermatophytes PCR Panel 3	Dermatophy PCR Pan3	DermatP3	1504130

שליחת משטח לתרבית בנוסף לבדיקת PCR

בהשוואה לשיטת התרבית והמיקרוסקופיה לשיטת ה-PCR רגישות וסגוליות גבוהים יותר. התשובה לבדיקה ניתנת תוך 24-48 שעות (בהשוואה לתשובה תוך 5 שבועות כאשר מבוצעת תרבית). עם זאת, גם בבדיקת PCR תיתכן קבלת תשובה שהיא שלילי כוזב (False Negative) – כאשר הפטריות אצל המטופל הן דרמטופיטים שאינם חלק מהנפעל או דרמטופיטים המופיעים בפנל אך מסיבות שונות מופיעה תוצאת PCR שלילית.

לכן, מומלץ לשלוח דגימות למשטח KOH ותרבית במטופלים בהם

- קיים חשד קליני משמעותי ותוצאת ה-PCR שהתקבלה שלילית
- קיים חשד לזיהום עורי על רקע קנדידה או כל פטריה אחרת מסוג שאינו דרמטופיט.

הנחייה למשלוח דגימות

דגימות יש לשלוח בכוסית פלסטיק שקופה עם מכסה לבן מק"ט כללית 1180115090, עליה יש להדביק מדבקת ברקוד. יש לציין את מקום הלקיחה.

בברכה,

פרופ' ארנון כהן
מנהל המחלקה למדדי איכות
אגף הרפואה, חטיבת הקהילה

פרופ' זמירה סמרה
יועצת למערך המעבדות הארצי

ד"ר חיים בן צבי
מנהל המעבדות למיקרוביולוגיה קלינית ווירולוגיה
יו"ר הוועדה המקצועית למיקרוביולוגיה בכללית

ד"ר דורון עמיחי
מנהל מערך המעבדות הארצי
מנהל המעבדה המרכזית